

Gazeta învățămîntului

Organ al Ministerului Învățămîntului și Culturii și al Uniunii Sindicatelor din Instituțiile de Învățămînt și Cultură

Anul XII nr. 599

vineri 10 februarie 1961

8 pagini 25 bani

CANDIDAȚII AI F. D. P.

O învățătoare din orașul Victoria

Orașul Victoria, răsărit ca din pământ, în cîțiva ani, lingă peretele stîncos al munților Făgăraș, este o imagine convingătoare a marilor realizări dobîndite în țara noastră în anii puterii populare. Lingă marea combinat chimic ridicat aici au apărut în scurtă vreme puze de blocuri construite cu gust și confortabile, o școală medie, o școală de 7 ani, o școală profesională, un stadion, un strand, parcul „7 Noiembrie”, un parc al copiilor, o policlinică, un palat cultural. La toate aceste realizări, a pus umărul și învățătoarea Ecaterina Siu.

Veniți de pe meleagurile Buzăului cînd a început construirea combinatului și a orașului, Ecaterina Siu a s-a mîrginit la munca ei de învățătoare, ci a porrit să desfășoare și o bogată activitate obștească. Se aflau pe șantier, pe atunci, oameni din toată țara. Mulți nu știau nici să se iscălească. Învățătoarea Ecaterina Siu le-a dăruit nenumărate zile și seri învățîndu-i să descifreze tălnele și minunea slovelor. A fost o muncă asiduă, dar bucuria oamenilor în clipa în care au putut să scrie și să citească a constituit pentru învățătoarea lor cea mai mare răsplată.

An de an, după aceea, și-a continuat cu rivă munca în școală și pe țărîm obște. I-a învățat carte pe copii, a

contribuit la ridicarea noilor construcții, la înfrumusețarea continuă a orașului. Nu-i de mirare, de aceea, că cetățenii au ales-o deputată. Și pentru că le-a îndreptățit din plin încrederea, au propus-o acum din nou candidată a F.D.P. pentru circumscripția electorală nr. 22 — orașul Victoria.

Am stat de curînd de vorbă cu Ecaterina Siu. Am discutat cu ea despre orașul Victoria, despre oamenii orașului, despre elevi și despre școală. Am întreat-o apoi care sint preocupările ei prezente. Mi-a răspuns simplu, cu convingere, ca orice om care știe că are de făcut un lucru și îl va face:

— Trebuie construite blocuri pentru tinerii de la combinat. Apoi, construcția unui internat modern pentru elevi. Și școala mai trebuie mărită...

În urmă cu 11 ani, pe locurile unde se află acum orașul Victoria era pustiu. Astăzi, în orașul modern, o învățătoare visează, laolaltă cu toți locuitorii lui, la noi blocuri de locuințe, la mărirea spațiului de școlarizare, la noi și noi înfăptuiri. Este, în fond, un fapt obișnuit al vieții noi din țara noastră, un rezultat al marilor înfăptuiri dobîndite în anii aceștia de poporul nostru muncitor, sub conducerea înțeleaptă a partidului.

Aurel Georgescu

Cu dragoste și devotament

Pentru a patra oară consecutiv, cetățenii din orașul Buhuși au propus-o drept candidată a F.D.P. pentru sfatul popular regional Băcău pe profesoara Maria Popescu.

Pe drept cuvînt și-a cîștigat tova. Maria Popescu stîma și încrederea concetățenilor ei. În adunarea în care au propus-o candidată, aceștia au amintit acțiunile valoroase inițiate de ea, cum ar fi cele privind grăbirea construcției noului local al școlii medii din oraș, dat recent în funcțiune, cele privind dezvoltarea și îmbunătățirea învățămîntului din satele și orașele regiunii, activitatea culturală etc. În sesiunile sfatului popular regional tova Popescu a prezentat adeseori sugestia și soluții concrete în legătură cu îmbunătățirea învățămîntului seral, cu generalizarea învățămîntului de 7 ani, cu răspîndirea largă a culturii. Neprecupețindu-și eforturile ea a mobilizat cetățenii din circumscripție la acțiunile obștești și a dus o intensă activitate în sprijinul colectivității agriculturii, străduindu-se să arate țărănilor muncitorii că drumul cel mai sigur spre fericirea și bunăstarea lor

este cel care duce la marea gospodărie construită pe solidul fundament socialist.

Dar buna apreciere de care se bucură profesoara Maria Popescu pornește, după cum putem lesne presupune, și de la activitatea ei în școală, în clasele la care predă și este dirigintă. Cu pricepere, cu hărnicie și devotament instruieste și educă ea generațiile de elevi, își aduce neconținut contribuția la înălțarea colectivului pedagogic al școlii, la realizarea frontului unic în procesul instructiv-educativ. Toate acestea au făcut să-i crească prestigiul în rîndul elevilor, al colegilor de muncă, al părinților.

Din activitatea sa obștească și profesională, deputata și profesoara Maria Popescu a căpătat convingerea restrămutată că cetățeanul demn și muncitorul harnic și devotat de mîne se plămădește cu temeinicie încă din școală. Spre formarea unui asemenea cetățean își îndreaptă ea toate eforturile, iar rezultatele pe care le dobîndește îi aduc cea mai mare, cea mai neprefăcută bucurie.

G. V.

Se dezvoltă neconținut baza materială a învățămîntului

În aceste zile în care intîmpină alegerile de deputați în Marea Adunare Națională și în staturile populare, poporul muncitor din țara noastră a luat cunoștință cu bucurie de cifrele cuprinse în Comunicatul Direcției Centrale de Statistică asupra îndeplinirii Planului de Stat al R. P. Romîne pe anul 1960.

Înfățișînd un tablou larg al succeselor dobîndite, sub conducerea înțeleaptă a partidului, în toate sectoarele activității economice și social-culturale, Comunicatul Direcției Centrale de Statistică este și o mărturie a dezvoltării ample a învățămîntului în țara noastră. Iată, concretizate în cîteva date semnificative, rezultatele obținute în anul 1960 prin aplicarea consecventă în domeniul învățămîntului a politicii leniniste a partidului nostru:

În anul școlar 1960/1961 au fost cuprinși în învățămînt de toate gradele un număr de 2.840.000 elevi și studenți, cu 11 la sută mai mulți decît în anul precedent. Procentul absolvenților clasei a IV-a din anul școlar trecut cuprinși astăzi în clasa a V-a a ajuns la peste 96 la sută, fiind o mărturie grațioasă a îndeplinirii cu succes a sarcinii privind generalizarea învățămîntului de 7 ani.

Se lărgeste, devine tot mai puternică baza materială a învățămîntului. În cursul anului 1960 s-au cheltuit din bugetul statului, pentru acțiuni în domeniul învățămîntului, 3,5 miliarde lei, cu 17 la sută mai mult decît în anul 1959. Au fost date în folosință 3.000 săli de clasă. Se înalță școli în locuri unde, cu nici 20 de ani în urmă, puteai să străbăți zeci de kilometri în lung și în lat fără să întîlnești o școală, în locuri unde anal-fabeții se numărau în aceeași perioadă cu zecile de mii. Numărul elevilor care puteau urma atunci cursurile echivalente școlilor de 7 ani era de aproape șase ori mai mic decît în acest an școlar.

În fiecare zi gazeta noastră primește scrisori în care oamenii școlii relatează cu bucurie despre școlile noi, construite în ultimul an. Ne scriu învățătorii căminului Mela, de pe culmile împădurite ale Horezului, profesorii din Nicolina, vestii cartier muncitoresc al Iașului, cadrele didactice din Azuga, directorul Școlii viticole din Căldărăși, raional Corabii, învățătorii și profesorii din nenumărate alte colțuri ale țării.

Să ne întoarcem însă o clipă cu gîndul la trecut. Una din cele mai răspîndite promisiuni demagogice ale diferiților candidați „istorici” în alegerile din timpul regimului burghezo-moșieresc — moneta falsă cu care încercau să cumpere voturile alegătorilor — era trîmbițarea cu emfază a formulei: „O să vă facem școli!”. Repetată ani în șir, promisiunea aceasta nu mai înșela pe nimeni. Treceau alegerile — și cartierele muncitorești, satele, rămîneau mai departe fără școli...

Impresionante apar de asemenea, prin contrast cu condițiile întinse ale trecutului, noile realizări în domeniul înzestrării școlilor cu manuale

didactice. În cursul anului 1960 au fost tipărite 380 de titluri de manuale școlare pentru clasele I-XI, în tiraje de milioane de exemplare. Sint manuale cu un bogat conținut de idei, elaborate în spiritul celor mai înaintate concepții științifice și pedagogice. Dintre aceste manuale 211 de titluri diferite au fost distribuite gratuit elevilor din școlile de 7 ani.

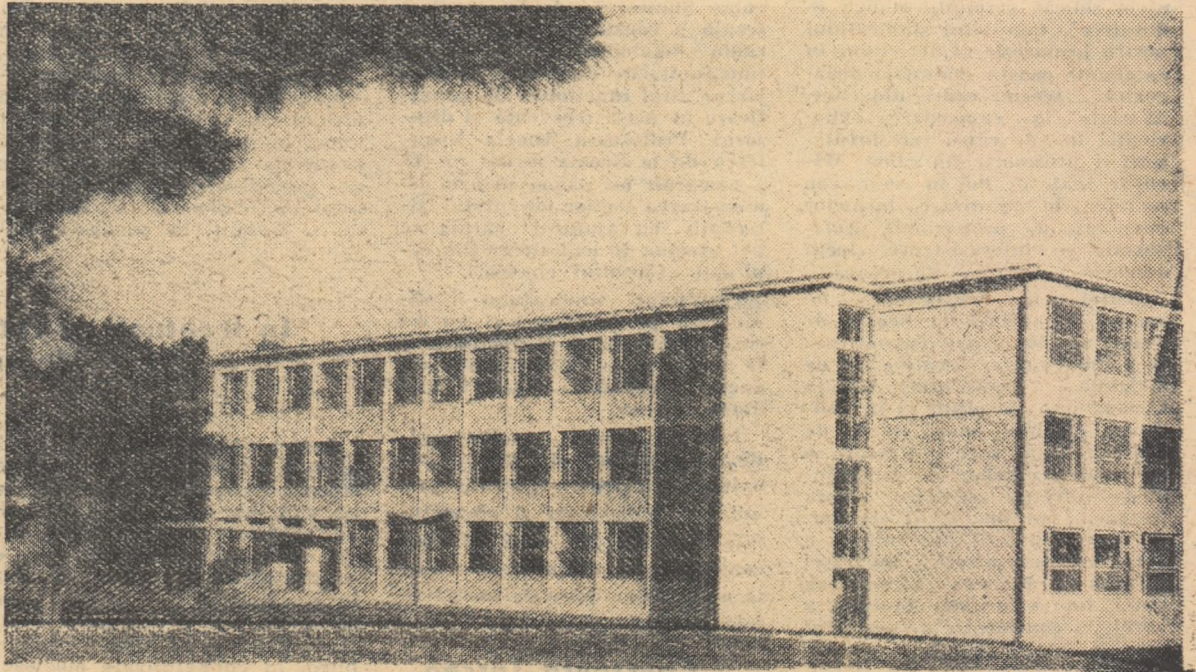
Vă mai amintiți care era în trecut situația aprovizionării școlilor cu manuale? „Criza manualelor” — așa caracteriza „Revista învățătorilor gorjense”, care apărea în perioada dintre cele două războaie, această situație. Cîte 3-4 volume dintr-un manual pentru elevii unei clase; în școli circulau lucrări didactice cu o vechime de aproape un sîert de secol, depășite din toate punctele de vedere. Chiar și în aceste condiții, costul manualelor era o povară deosebit de grea pentru familiile de oameni ai muncii.

În ceea ce privește manualele pentru învățămîntul profesional și tehnic, acestea puteau fi numărute în trecut pe degețele de la mîini. Cele 92 de titluri de manuale pentru învățămîntul profesional și tehnic apărute în cursul anului 1960 reprezintă mai mult decît totalul lucrărilor editate în decursul a 20 de ani în timpul regimului burghezo-moșieresc.

Pe linia dezvoltării conținutului realist-științific, legat de viață, de producție, al învățămîntului nostru, capătă an de an o mai mare amploare dotarea școlilor cu material didactic. În cursul anului 1960 a fost alocată suma de 25 milioane lei pentru dotarea școlilor cu material didactic. Numai întreprinderea de material didactic a Ministerului Învățămîntului și Culturii a furnizat școlilor în acest an 58.000 de exemplare din peste 100 de sortimente de material didactic, în afara eprubetelor și sîtelor de laborator, din care au fost produse peste 300.000 de exemplare. De asemenea, școlile au fost înzestrate în cursul anului 1960 cu peste 40 de aparate de proiecție cinematografică.

În egală măsură cu asigurarea condițiilor materiale pentru studiu au fost îmbunătățite neconținut, prin grija partidului și guvernului, condițiile de viață ale tineretului școlar. Pentru înzestrarea internatelor, caselor de copii și școlilor speciale cu mobilier și alte materiale, au fost investite în cursul anului 1960, peste 19 milioane de lei.

Imagine caracteristică a neconținutei dezvoltării a țării noastre pe drumul desăvîșirii construcției socialiste, Comunicatul Direcției Centrale de Statistică asupra realizării Planului de Stat pe anul 1960 constituie un imbold către și mai mari realizări în viitor. Importanțele înfăptuirii consemnate în Comunicat privind îmbunătățirea conținutului bazei materiale a învățămîntului reprezintă totodată o chezășie de mare preț pentru creșterea unui tineret sănătos, cult, cu cunoștințe bogate, strîns legate de practică, gata să răspundă cu cinste mărețelor sarcini ale epocii noastre.

Clădirea nouă a Institutului pedagogic de 3 ani din Craiova

Observații asupra abecedarului

Prin felul cum este conceput, prin conținutul lecțiilor pe care le cuprinde, prin structura și ordinea acestora, prin ilustrațiile abecedarului influențează în mod hotărâtor asupra muncii instructiv-educative în clasa I. De valoarea și calitatea abecedarului depinde în mare măsură cât de bine vor învăța elevii mai târziu, care vor fi rezultatele ce le vor obține de-a lungul anilor de școală. Așa se și explică de altfel interesul manifestat de cadrele didactice pentru dezbaterile purtate în coloanele gazetei noastre pe marginea abecedarului.

Pe lângă articolele publicate, pe adresa redacției au sosit și numeroase alte materiale în care mulți învățători își exprimă opinia în legătură cu felul cum va trebui să arate viitorul abecedar. Din cuprinsul lor se impun în primul rînd atenției unele păreri comune majorității cadrelor didactice. Așa, de pildă, se subliniază faptul că față de edițiile precedente actualul abecedar prezintă o evidentă îmbunătățire în ceea ce privește concepția pedagogică, conținutul lecțiilor și forma prezentării. Totodată, însă, învățătorii sînt unanim în a recunoaște că exigențele mereu crescînde ale procesului de învățămînt impun revizuirea acestui abecedar elaborat încă din anul 1955.

Departate de a se mîrgini la simpla constatare a acestei necesități, învățătorii, bazîndu-se pe experiența dobîndită în practica muncii cu actualul abecedar, fac observații și propuneri concrete în dorința de a sprijini pe cei care se vor îngrijii de redactarea viitorului abecedar. De exemplu, învățătorul Paul Paraschivescu de la Școala de 7 ani din Chelriș, raionul Bacău, stăruie asupra predării silabelor închise. Silabele mac, rac, arată dinsul, sînt introduse fără să apară ca o completare a silabelor directe și inverse. Pentru ca citirea cuvîntelor formate din trei silabe să prezinte o cit mai mică dificultate față de citirea cuvîntelor formate din două silabe — continuă tov. Paraschivescu — ar fi necesar ca la început să se procedeze prin complicarea cuvîntelor alcătuite din două silabe cunoscute de elevi, ca în exemplul de la pagina 34 (luna —

aluna). Abecedarul este însă înconsecvent în această privință, intrucît în lecțiile următoare nu se mai găsesc decît cîteva cuvinte cu aceeași structură.

Faptul că nu se predau toate elementele grafice înainte de a se trece la predarea literelor este subliniat ca negativ de învățătorul Ștefan Sanda din comuna Livada, raionul Oaș. Același învățător menționează dificultățile care provin din aceea că literele mari de mină nu sînt predate o dată cu cele de tipar. „A” mare de tipar, de exemplu, se predă în lecția de la pagina 13, pe cînd aceeași literă scrisă de mină apare abia în lecția de la pagina 21. Același lucru se întîmplă și cu alte litere ca U, N, E. Situația este complicată prin faptul că între timp în abecedar se întîlnesc nume ca Ana, Ene, Nana, a căror inițială este o majusculă de tipar și copiii nu cunosc corespondentul „de mină” al acesteia.

Ocupîndu-se de ilustrații, două învățătoare, Emilia Rîncu și Eugenia Covăceanu de la Școala de 7 ani din Onești, propun ca în locul ilustrației de la pagina 5 — „Amintiri despre vară” — să se introducă cîteva pagini cu imagini din care să se vadă cum își petrec copiii vacanța într-o tabără, cum participă pionierii la stringerea spicilor de pe ogoarele G.A.C. Aceste pagini ar putea sluji și pentru introducerea acelor elemente grafice a căror lipsă s-a făcut simțită (liniile în formă de bastoane lungi pe trei spații, în formă de bici pe două și trei spații, jumătățile de oval).

Asupra ilustrațiilor se oprește și învățătorul Constantin Chernolu din comuna Arcani, raionul Tg. Jiu. La pagina 53 — arată el — ilustrația nu se află în deplină concordanță cu textul. Or, ilustrația ar trebui nu numai să redea cit mai exact conținutul textului, ci și să-l întregască, să sublinieze idei pe care acesta nu le-a putut cuprinde. Textul vorbește despre munca unui țaran pe ogorul gospodăriei colective. Dar ilustrația este departe de a-i ajuta pe elevi să-și formeze o imagine despre ce înseamnă marea ogor al gospodăriei colective. Ar fi greu de asemenea să ne dăm seama din această imagine că munca în gospodăria colectivă se face în comun. Țăranul cară singur gunoi folosindu-se de un car cu doi boi. La fel, în ilustrația de la pagina 47, căsuța mică, joasă, acoperită cu stof și avînd în curte doar cușca lui Ursei nu amintește nimic despre aspectul gospodăriei unui țaran colectivist din zilele noastre.

Tot la calitatea ilustrațiilor se referă și tov. Gh. M. Ionca, învățător în comuna Urzicuța, raionul Băilești, care arată că la pagina 27 ilustrația pretinde a reda două unelte diferite (ocasma și o lopată) fără să le deosebească însă prin ceva. În ilustrația de la pagina 36 se află un spic de grîu atît de mic încît seamănă cu grîul sălbatic, deși este știut că în momentul de față noi cultivăm grîul cu spic ramificat sau grîu foarte productiv. În textul de la pagina 41 se spune: „tata cu Toma urcă pe munte”, dar din ilustrație se vede că ei merg avînd muntele în spate, nici de cum în față.

După cum vedem, observațiile cu privire la abecedar sînt multiple și variate. Fiînd rezultatele unei experiențe, ele pot constitui un binevenit ajutor pentru cei ce vor redacta noul abecedar.

Citirea unui text literar în clasele I-IV

O problemă care ridică adesea dificultăți în munca învățătorilor ce predau la clasele I-IV o constituie predarea lecțiilor de citire a textelor literare. De multe ori aceste lecții se realizează nediferențiat în raport cu cele de citire a unui text „cu conținut practic”. Confuziile metodologice ce intervin aici au, de obicei, două cauze: identitatea obiectivelor fundamentale și, în general, modalitatea de predare comună. În adăug, indiferent de natura textului, lecția de citire urmărește formarea deprinderilor de citire, precizarea, activizarea și îmbogățirea vocabularului, formarea priceperii de a înțelege un text citit și de a-i putea reproduce conținutul, dezvoltarea gândirii logice și a exprimării coerente, cu corolarul educativ al tuturor acestora. Apoi, tot indiferent de natura textului, obiectivele de mai sus se realizează prin „citire explicativă”, adică — în linii mari — prin citirea și prin comentarea sumară a textului, precedate de un moment de pregătire și urmate de altul de fixare.

Cu toate aceste echivalențe, natura textului (literar sau practic-științific) determină obiective noi, diferențiate, precum și moduri particulare de realizare concretă a fiecăreia din etapele amintite.

La vîrsta pe care o au copiii din clasele I-IV, felului de a înțelege textul literar îi este caracteristică lipsa sentimentului ficțiunii, confundarea planului real cu acela al imaginii reflectate: copiii întregesc faptele și personajele din textul citit în realitatea aievea, dotînd cu atributele vieții reale pină și alegoria sau miraculosul. Citirea reprezintă pentru ei pătrunderea în lumi mereu noi și participarea intensă la întîmplările povestite. De aceea, perceperea directă și vie a unor fapte, personaje, medii naturale sau sociale, trăirea unor emoții și sentimente sînt punctul de plecare în înțelegerea propriu-zisă a operei literare.

Citirea explicativă lărgeste treptat cercul de reprezentări al elevilor, contribuind, prin activități de generalizare și abstractizare — descoperirea semnificației sociale sau morale a imaginii particulare, găsirea sumară a mijloacelor artistice prin care este realizată imaginea, aprecieri asupra concepției scriitorului — la formarea noțiunii de operă literară, lucru care se desăvîrșește pe alte trepte ale învățămîntului. Tot ce ajută la înțelegerea textului literar ca atare — în limitele posibilităților vîrstei — constituie obiective speciale, care deosebesc citirea unui text literar de citirea unui text „cu conținut practic”.

Obiectivelor specifice le corespunde și un mod aparte de desfășurare a citirii explicative. S-ar putea stabili, în acest sens, cîteva principii metodologice determinate de natura textului literar. Textul literar prezintă o unitate (de fapte, de idei, de concepții). Cunoașterea lui începe cu perceperea integrală a unității — percepere pregătită, de obicei, în partea introductivă a lecției — și sfîrșește

cu reconstituirea unității. Prima percepție, insuficientă, urmează a fi adîncită prin analiză, prin descompunerea unității în elemente (momente ale acțiunii, tablouri, idei, stări sufletești, personaje și relații între ele etc.). Scopul descompunerii constă nu numai în înțelegerea și memorarea — într-o înlănțuire logică — a conținutului (ca în textele care cuprind cunoștințe practice), ci mai ales în aprofundarea impresiilor, a emoțiilor și sentimentelor, în interpretarea faptelor în lumina semnificației lor sociale sau morale. Iar reconstituirea unității, în ultima parte a lecției, nu înseamnă reproducerea simplă a conținutului, ci presupune o serie de activități care continuă și desăvîrșesc operația de generalizare și de adîncire a imaginii particulare și care recombun unitatea de impresii provocate de perceperea imaginii.

Indicații clare pentru realizarea obiectivelor și a principiilor de mai sus — cu aplicații la situații variate (text descriptiv, narativ sau dialogat, poezie lirică, fabulă, basm etc.) — se găsesc în Metodica predării citirii în școala elementară (clasele I-IV). Dar cîteva exemple sînt necesare și aici, pentru a înțelege spiritul discuției de mai înainte.

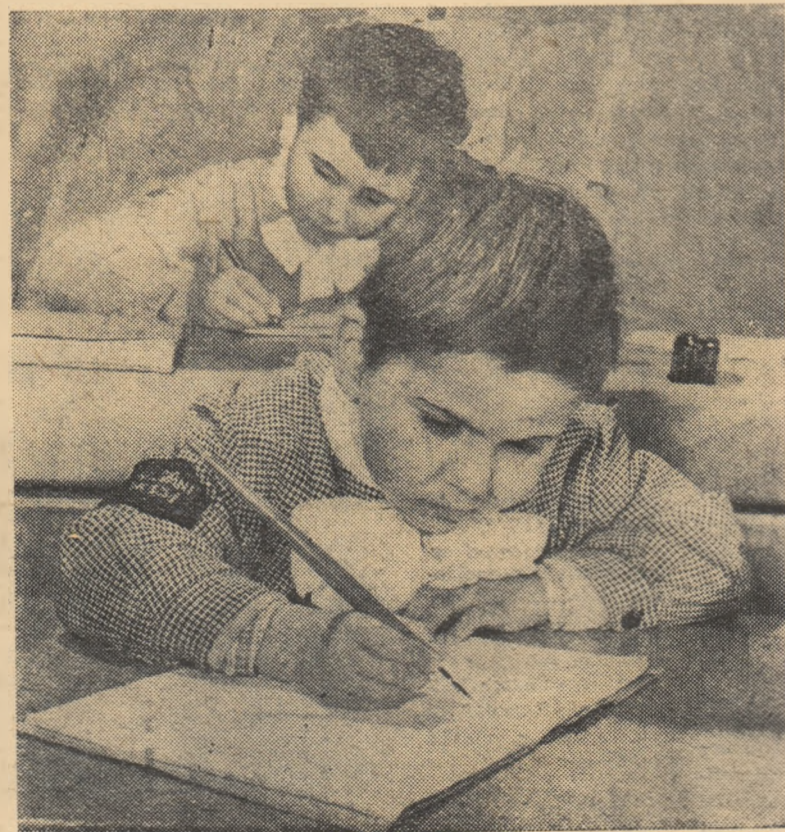
Alieta Helașvili (clasa a IV-a) este una din figurile care îi impresionează puternic pe micii cititori. Înainte de a o cunoaște — deci înainte de citirea textului — elevii trebuie să fie pregătiți, introduși în atmosfera de prietenie caldă care leagă pe copiii din țările socialiste, cu implicațiile educative ale relevării acestui fapt. Urmează citirea. Au sesizat oare copiii filcul povestirii? O singură întrebare este suficientă pentru a ne putea da seama de aceasta: „De ce a plîns Alieta?” Reluarea lecturii pe fragmente (ar fi destul de două fragmente) îi apropie mai mult pe copii de fetița orfană. Textul, sumar, poate fi folosit ca izvor de variate asociații și evocări (toate avînd scopul să adîncească emoția și sentimentele primei percepții): grozăvia războiului, eroismul armatelor sovietice, lupta lor pentru eliberarea popoarelor, viața în familia Alietei după primirea tristei vești a morții tatălui ei, amintirea neștearsă din sufletul fetiței, demnitatea cu care-și ascunde durerea etc. Întreaga activitate cu clasa se subordonează reluării și sublinierii semnificației acestei mici povestiri: Alieta este imaginea suferințelor nenumărate pe care omeniarea le-a îndurat în urma agresiunii hitleriste și intruchiparea legăturilor care unesc poporul român cu poporul sovietic.

Important este ca așa-numita „activitate în legătură cu planul unei bucăți literare” să nu absoarbă tot timpul destinat analizei, să nu dizolve analiza, cum se întîmplă adesea. Planul este nu scopul descompunerii unității, ci un mijloc de a adînci înțelegerea textului. De multe ori planul nici nu este necesar. Primăvara (clasa a II-a), Bărağanul (clasa a III-a), Pe

valea Bistriței (clasa a IV-a) sînt numai cîteva exemple de texte în care insistența asupra planului ar anula iremediabil valorile literare și educative cuprinse. Și nu numai descrierile sau poeziile lirice se pot dispensa de un plan scris la tablă, ci și unele narațiuni. În măsura în care constatăm că momentele acțiunii, de obicei puține, sînt clare în reprezentările elevilor, timpul pe care l-am consumat cu scrierea lor (caligrafică!) la tablă ar putea fi întrebuintat mult mai fructuos pentru adîncirea sentimentelor, pentru înțelegerea semnificației faptelor etc. La predarea textului țara fără băștină de exemplu (clasa a II-a), care are o acțiune simplă, întocmirea planului s-ar putea reduce la însușirea orală a celor cîteva momente. În felul acesta timpul ar îngădui stimularea discuțiilor în jurul ideii etice de bază.

În concluzie, citirea explicativă nu este un pat al lui Procrust. Fiind o formă, o modalitate formală de realizare a unui conținut, ea se adaptează la cerințele acestuia, și nu invers. Citirea explicativă nu trebuie să niveleze deosebirea de natură dintre textele cuprinse în manualele de citire — nu trebuie să niveleze nici măcar deosebirile dintre textele literare — ci, dimpotrivă, este menită să scoată în relief deosebirile, să le valorifice în direcția sarcinilor impuse de natura textului, de conținutul lui.

B. Georgescu și M. Ionescu

Material didactic confecționat cu mijloace locale

Redresarea curentului alternativ

În studiul fizicii sînt numeroase cazuri cînd trebuie să folosim un curent continuu de un voltaj între 100—220 V. Spre exemplu, la lucrarea de laborator cu tema „Trasarea caracteristicii unei triode”, la demonstrarea funcționării unui aparat de radio simplu cu lămpi etc.

Pentru a obține un asemenea curent ne-am gândit să construim un panou demonstrativ cu ajutorul căruia să putem redresa cu-

monstrativ, așa cum se vîd și în figura alăturată, sînt:

- 1) Transformatorul de rețea avînd circuitul primar bobinat pentru alimentarea de la rețeaua de curent alternativ de 220 V, cu o priză pentru a putea funcționa și la rețeaua de 110 V și trei bobinaje secundare ce furnizează respectiv 2 × 300 V — 70 mA pentru alimentare anodică, 6,3 V — 1 A pentru alimentarea filamentului redresoarei și 6,30 V — 2 A

ritatea schemei pe care au fost montate aparatele pe panoul demonstrativ);

- 3) grupul de filtraj — format din doi condensatori electrolitici de 50 μ F, la 350 V, și o bobină de șoc de 8 Henry.

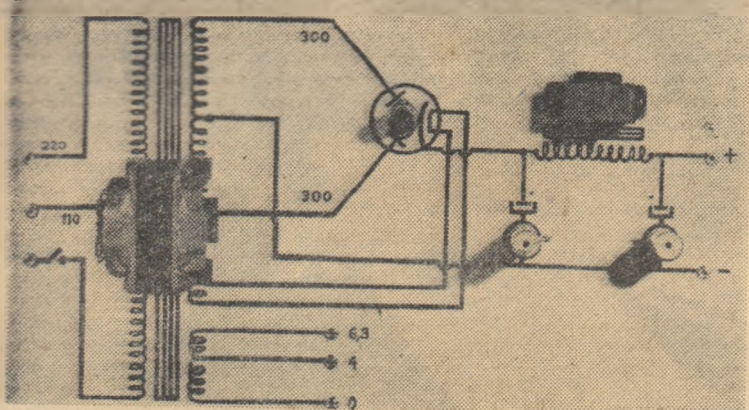
Am ales modul de prezentare suprapus, ca în figura alăturată, deoarece plasarea pieselor direct pe schemă asigură o mai ușoară înțelegere a fenomenelor ce urmează să fie demonstrate. Dimensiunile panoului demonstrativ sînt de 70 x 50 cm. Culoarele lui — fondul galben și liniile albastre — urmăresc să înlăture dificultățile de vizionare în clasă, chiar la o distanță de 6-8 m. Întrerupătorul și bucele de conectare au fost puse în scopul unei manevrări mai sigure și mai comode a dispozitivului.

La bornele de ieșire a dispozitivului de redresare se obține un curent continuu cu tensiunea de circa 250 V, care, cu ajutorul unui potențiometrului exterior, poate fi redusă la valoarea dorită. Menționăm de asemenea că redresorul astfel confecționat poate da un curent de maximum 70 mA, curent admisibil pentru tubul electronic EZ 80 folosit.

Curentul continuu obținut cu ajutorul acestui dispozitiv poate fi folosit cu succes pentru unele montaje experimentale de laborator din cadrul capitolelor din fizică privind electricitatea, oscilații și unde electromagnetice, structura atomului.

**Mircea Gociman
și prof. T. M. Popescu**
Școala medie nr. 6 Ploiești

REDRESAREA CURENTULUI ALTERNATIV

rentul alternativ și să obținem un curent de un voltaj dorit. Acest panou ne-a folosit cu succes și în tratarea temei „Dioda și funcționarea ei ca redresoare” din cadrul capitolului „Oscilații și unde electromagnetice”, care se predă în clasa a XI-a.

Principalele materiale pentru confecționarea acestui panou de-

cu priză la 4 volți pentru încălzirea altor tuburi electronice.

- 2) tubul electronic — o dublă diodă cu catodă separată de tipul EZ 80, ce are rol de supapă electronică, nelăsînd fluxul de electroni să circule decât într-un singur sens și realizînd astfel redresarea. (Am ales lampa EZ 80 și un soclu ceramic, deoarece dimensiunile lor reduse contribuie la cla-

Calculul volumului unor prismatoide

Învățîndu-i pe elevi să calculeze volumul unor prismatoide contribuim la legarea de viață, de practică a cunoștințelor de matematică. deoarece prismatoidele sînt forme geometrice des întîlnite în viața de toate zilele, în

Din virfurile A și A' , ducem planele ADE și $A'D'E'$ perpendicularare pe planul bazei. Rezultă piramidele $ABCEDE$ și $A'B'C'D'E'$ care, alăturate, dau piramida $ABC'D'E'$.

$ABDEA'B'D'E'$. Prin alăturare, cele două solide dau un prismatoid de forma din fig. nr. 1, în care L devine $B-b$, iar $2B+b$ devine $2L+l$.
Volumul prismatoidului din fig. 4, provenit din solidele ABC

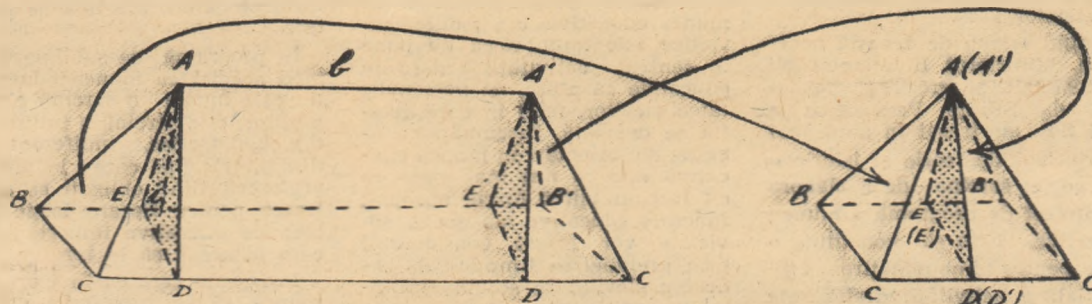

Fig. 1

producție. Au forme de prismatoide, de pildă, grămezile de nisip și alte materiale de pe șantierele de construcții, silozurile pentru prepararea nutrețurilor verzi, anumite piese metalice din fabrici și uzine, acoperișurile unor case și altele.

Formula clasică $V = \frac{H}{6} \times [Q_1 + Q_2 + 4Q_3]$ pentru calculul vo-

În funcție de dimensiunile prismatoidului, volumul piramidei $ABC'D'E'$ (fig. 2) este: $V_1 = \frac{Li(B-b)}{3}$ Volumul prisme ce a rămas după detașarea piramidei este: $V_2 = \frac{bLi}{2}$. Deci volumul prismatoidului rezultă din: $V =$

DEF și $A'B'C'D'E'F'$ este $V_1 = \frac{i(B-b)(2L+l)}{6}$ Volumul prismei $ABDEA'B'D'E'$ este $V_2 = \frac{bi(L+l)}{2}$ De aici rezultă volumul prismatoidului $ABCFA'B'C'F'$: $V = \frac{i(B-b)(2L+l)}{6} + \frac{bi(L+l)}{2} =$

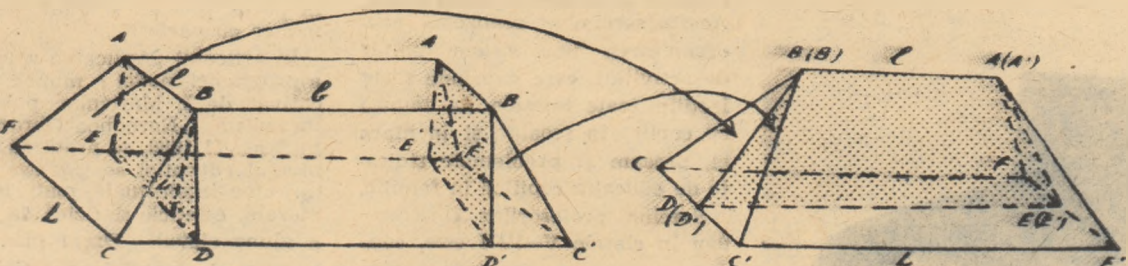

Fig. 2

umului prismatoidului implică multe calcule. Deosebit de aceasta, ea nu oferă nici posibilitatea unei demonstrații practice. De aceea am căutat o altă metodă de calcul a volumului prismatoidului (cu baza un dreptunghi) cu ajutorul dimensiunilor.

Pentru ca demonstrația acestei metode să fie cit mai ușor înțeleasă de elevi am confecționat un prismatoid. Acesta poate fi construit din lemn sau din alt material, în așa fel încît diferitele lui părți să poată fi detașate (după planurile însoțite din fig. 1).

Pe prismatoidul astfel construit notăm: B = lungimea bazei mari (pe figură CC'); b = lungimea muchiei de sus (pe figură AA'); L = lățimea prismatoidului (pe figură BC); l = înălțimea (vezi figura nr. 1).

(Formula I).
Pentru a calcula volumul prismatoidului din fig. 3 se confecționează un prismatoid din același material și în același mod ca mai sus, în care notăm: B = lungimea bazei mari (pe fig. C'); b = lungimea bazei mici (pe fig. B'); L = lățimea bazei mari (pe fig. FC); l = lățimea bazei mici (pe fig. AB); l = înălțimea.
Prin muchiile AB și $A'B'$ se duc planele $ABDE$ și $A'B'D'E'$ perpendicularare pe planul bazei. Rezultă două solide — $ABCDEF$ și $A'B'C'D'E'F'$ — și prisma

Fig. 4
 $2BLi + Bli - 2bLi - bli$
 $+ \frac{3bLi + 3bli}{6} = \frac{2BLi + Bli}{6} + \frac{bLi + 2bli}{6}$ deci
 $V = \frac{1}{6} [B(2L+l) + b(L+2l)]$
(Formula II).

Dacă în formula II înlocuim $l=0$, obținem formula I. Deci, pentru prismatoide de forma celor din fig. 1 sau fig. 3 formula II este formula generală.

Dumitru Mirzon
profesor la Școala de 7 ani din comuna Bujoreni, raionul R. Vlcea

De curînd s-a deschis în sala Consiliului local al Sindicatelor din bulevardul 6 Martie expoziția pe țără a bienalei de artă plastică a artiștilor amatori. Expoziția cuprinde și numeroase lucrări ale unor artiști plastici amatori din rîndurile învățătorilor și profesorilor.
În chișcu: „Portret” — sculptură de prof. Arthur Hoffman, care a primit mențiuni.

Alături de țărani muncitori

Recent, sățeni din comuna Săcueni, raionul Tirgoviste au trăit un eveniment deosebit de însemnat din viața lor. 430 de tineri și-au unit pămînturile formînd o puternică gospodărie colectivă.
Cu prilejul acestei sărbători, cadrele didactice din satele Săcueni, Răzvad și Gura Ocnitei, care au

contribuit, prin munca lor obștească, la atragerea țăranilor muncitori pe tîrgul agriculturii socialiste au organizat și susținut în comun un bogal program artistic. Acesta s-a bucurat de un deosebit succes în rîndurile sățenilor.

Prof. G. Diaconescu
Brănești, raionul Pucioasa

În comuna Tarcău din raionul Piatra Neamț se desfășoară o bogată activitate culturală în rîndurile țăranilor muncitori. Învățătorii și profesorii aduc o contribuție însemnată la buna desfășurare a acestei activități. În comună funcționează mai multe cercuri de citit precum și cercuri agro-

zootehnice conduse de cadrele didactice de la Școala de 7 ani din localitate.
Activitatea căminului cultural este de asemenea sprijinită în mod activ de profesori și învățători, sub îndrumarea cărora s-a încheiat o echipă de teatru și una de dansuri populare.
Recent, din inițiativa învățătorilor și profesorilor la căminul cultural din comuna Tarcău s-a organizat o seară literară. La serata literară ea și la programul artistic prezentat cu acest prilej, au participat peste 300 de sățeni.
Prof. D. Negrea
comuna Tarcău, raionul Piatra Neamț

Bibliografie

M. SOLOHOV: Pămînt destelenit — 2 volume. Ediția a VIII-a. Roman distins cu Premiul Lenin pe anul 1960. Traducere din limba rusă de Mihail Sevastos. Prefață de Ioan Grigorescu. 478 pag. vol. I.; 528 pag. vol. II. — 18,50 lei ambele volume.
E.S.P.L.A.-Cartea rusă

I. EFREMOV: Nebuloasa din Andromeda — roman. În romînește de A. Rogoz și T. Berindei. Cuvînt înainte de I. Efremov. 400 pag. — 7,25 lei.
Ed. tineretului

VL. NEFED și I. STABOVI: Cine-i primul? — piesă într-un act. În romînește de Irina Popescu. Colecția „Teatru de amatori”. 52 pag. — 1,35 lei.
E.S.P.L.A.

GEORGETA MORARU: Cîndrel. Ilustrații de Sorin Obreja. 60 pag. — 3,45 lei.
Ed. tineretului

*** Peisaje din România — CARPAȚII. Prefață de Tudor Argezi. Introducere de prof. Mihail Iancu. 152 pag. — cu ilustrații — 70 lei (pînzat).
Ed. Meridiane

ALEXEI TOLSTOI: Gobelinul reginei Marie-Antoinette și alte povestiri. Traducere din limba rusă de A. Lambrino, I. Popovici, R. Tudoran, A. Ivanovschi, A. Steinberg și Al. Philippide. Colecția „B.P.T.” nr. 56. 328 pag. — 5 lei.
Ed. pentru literatură

Din experiența școlii sovietice

Enciclopedie pentru copii

În Uniunea Sovietică au apărut primele 6 volume ale „Enciclopediei pentru copii”, editată de Academia de Științe Pedagogice a R.S.F.S.R. pentru copiii de vârstă școlară mijlocie și mare.

Așa cum se arată în introducerea Enciclopediei, aceasta a fost inițiată cu scopul de a-i ajuta pe elevi în îmbogățirea cunoștințelor. Ea este îndeosebi o lucrare de cultură generală, menită să satisfacă setea de cunoștințe a copiilor.

În total Enciclopedia va avea 10 volume, cuprinzând cunoștințe despre natură, om și societatea omenească. Primul volum — „Pământul” — conține informații variate din domeniul geografiei fizice a lumii și al geografiei fizice generale. Se dau aici cunoștințe despre apariția și dezvoltarea științei geografice, despre legile naturii studiate de această știință și despre descoperirile geografice. Volumul II — „Scarpa și straturile de adâncime ale pământului. Lumea corpurilor cerești” — îl familiarizează pe tânărul cititor cu noțiuni de geologie și astronomie. Volumul III — „Numerele și figurile. Substanțele și energia” — este consacrat matematicii, fizicii și chimiei. Cel de al IV-lea volum — „Plantele și animalele” — îmbogățește cunoștințele de botanică și de zoologie dobândite de copii în școală. Volumul V — „Tehnica” — cuprinde articole despre cele mai importante ramuri ale industriei moderne, despre tehnică, agricultură, transporturi, comunicații etc. Volumul VI — „Omul”

— îl familiarizează pe cititori cu structura și funcțiile corpului omenesc și ale diferitelor organe. Sunt prezentate date cu privire la originea omului, la modul cum simte și gândește acesta, la felul cum se dezvoltă gândirea, la educarea voinței și a caracterului, la ocrotirea sănătății.

Volumul VII — „Din trecutul omenirii” — va fi consacrat descrierii vieții, luptei și muncii, descoperirilor și invențiilor popoarelor lumii în decursul vremurilor. Volumul VIII — „Literatura” — va da copiilor cunoștințe din domeniul creației literare, plastice, muzicii, teatrului și cinematografului, din diferite țări și la diferite popoare. Volumul IX — „Patria noastră” — va vorbi despre Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, despre viața minunată pe care o trăiește astăzi poporul sovietic, despre planul construirii comunismului care asigură oamenilor sovietici o viață tot mai fericită, mai luminoasă. În acest volum va fi cuprins un vast material informativ despre Uniunea Sovietică. În sfârșit, Volumul X — „Țările străine” — va fi consacrat geografiei, economiei, culturii și orânduirii de stat din celelalte țări.

De curând, prezidiul Academiei de Științe Pedagogice din R.S.F.S.R. a analizat volumele apărute pînă acum și a discutat perspectivele de viitor ale muncii de editare a „Enciclopediei pentru copii”. Cu aceste prilejuri s-au luat măsuri importante în vederea pregătirii următoarelor volume.

Inna Lisenko, o elevă demnă de atenție la desen, conduce cersul „pictorilor” de la Palatul pionierilor din Moscova

Programa-model a muncii educative

Practica școlilor a dovedit că munca educativă de rezultate satisfăcătoare numai atunci când este bine organizată și se desfășoară în mod planificat, când urmărește un scop bine precizat, când are în vedere particularitățile de vârstă și cele individuale ale elevilor.

Ținând seama de această necesitate, Ministerul Învățământului al R.S.F.S.R. și Prezidiul Academiei de Științe Pedagogice a R.S.F.S.R. au trasat în anul 1967 Institutului de teorie și istorie a pedagogiei sarcina de a elabora un proiect de programă a muncii educative, care să constituie o bază pentru îmbunătățirea substanțială a activității desfășurate de școală în acest sens. Pe baza consultării specialiștilor și a celor ce muncesc în școli s-a alcătuit un proiect de programă-model după care și-au desfășurat munca educativă, cu titlu experimental, peste 2000 de școli din R.S.F.S.R.

Aplicînd programa profesorii și diriginții desfășoară o muncă educativă unitară, realizează un

sistem unitar de influențe pedagogice asupra școlii, în general și asupra fiicilor elev în parte, în scopul dezvoltării lor multilaterale.

Important din punctul de vedere al elevului este că prin aplicarea programă-model în munca educativă din școli sovietice este asigurată o bază pentru dezvoltarea personalității elevilor, fapt în care contribuie și dezvoltarea înconjurătoare a activității științifice în munca educativă. Aceasta este posibilă numai prin prelucrarea timpului de școală al elevilor în mod eficient (planificarea școlii-intern și a școlii care funcționează în întreaga zi).

Principiul fundamental al programă-model este acela al educației elevilor prin muncă. Pregătirea psihologică și practică pentru muncă începe din clasele mici. Încă de la această vârstă, copiii trebuie învățați să-i respecte pe oamenii muncii, să lucreze în folosul colectivului, să muncească în mod creator, să-și formeze deprinderi de autodeterminare, să poată răspunde pentru cantitatea și calitatea muncii în colectiv și a muncii individuale. Aceste sarcini se realizează prin organizarea unui sistem unitar de activități, care cuprinde toate lecțiile, toate formele de muncă cu copiii în școală și în afara ei, precum și problemele ridicate de educația copiilor în familie.

Sarcina profesorilor care predau în clasele V-VIII este, conform programei, aceea de a continua în mod mult mai larg și mai profund pregătirea psihologică și practică a elevilor pentru muncă. În clasele V-VIII elevii sînt ajutați să înțeleagă că în societatea socialistă munca stă la baza vieții și că ea nu este numai o datorie, ci și o chestiune de onoare a fiecărui om. Totodată, programa urmărește să trezească interesul elevilor față de viața oamenilor muncii din întreprinderi, față de munca direct productivă.

Concomitent cu educarea dragostei față de muncă și cu formarea deprinderilor de muncă elevii din clasele V-VIII trebuie

antrenați la munca de autodeterminare, în acțiuni puse în folosul societății.

În clasele mari, programa prevede formarea deprinderii de a munci ca o trebuință vitală a fiecărui om cinstit, conștient de datoria pe care o are față de societate.

În programă se subliniază în mod special că munca educativă nu este numai o sarcină a diriginților, ci o sarcină a tuturor cadrelor didactice, indiferent de disciplinele pe care le predau, profesorii fiind obligați să stabilească pentru fiecare lecție problemele educative importante pe care urmează să le rezolve.

Programa cere ca în planul de muncă să se precizeze, într-un prim capitol, nivelul educației active de elevi în intervalul de timp anterior, să se arate lipsurile, problemele nerăzolvate și să se enumere sarcinile curente pe care le are educatorul în activitatea cu clasa și cu diferiții elevi în parte. Într-un al doilea capitol trebuie să se facă referiri la ajutorul pe care îl va da dirigințele sau profesorul activului de consomoliști, de pionieri și de elevi. Planul va mai cuprinde un capitol special pentru formele de activitate cu colectivul clasei și cu diferiții elevi în parte, precum și unul pentru munca cu părinții.

În articolul „Aplicarea practică a programei-model a muncii educative” de I. Marienko, publicat în revista „Narodnoe Obrazovanie” nr. 11/1960, se arată că prin nivelul educației se înțelege maturitatea intelectuală, maturitatea morală, estetică și fizică la care a ajuns elevul. Drept principal criteriu al nivelului educației morale a elevilor poate fi considerată comportarea lor, atitudinea față de realitatea înconjurătoare, față de muncă, față de oameni, ca și exigenta lor față de ei înșiși.

Introducerea definitivă a programei muncii educative, care va avea loc începînd din viitorul an școlar, va ajuta la sistematizarea și coordonarea eforturilor depuse de colectivele din școli, de familie și organizații de tineret pentru educarea cu cele mai bune rezultate a noii generații de constructori ai comunismului.

S. Iacob

Un dicționar pedagogic

Editura Academiei de Științe Pedagogice a R.S.F.S.R. a publicat în cursul anului 1960 o lucrare pe cât de interesantă, pe atât de folositoare. Este vorba de dicționarul pedagogic, apărut în două volume (1540 de pagini). Lucrarea se adresează educatorilor, învățătorilor, profesorilor din toate tipurile de școli, precum și studenților, părinților și cercurilor largi ale intelectualității sovietice. Ea cuprinde de circa 3.000 de noțiuni însoțite de explicațiile necesare, din domeniul teoriei și istoriei pedagogice, al practicii învățămîntului public, al experienței pedagogice.

Cititorul găsește în dicționar, bunăoară, ample informații despre sistemele de învățămînt în articole ca „Politica în domeniul învățămîntului”, „Învățămîntul în colonii”, „P.C.U.S. și învățămîntul public”, „Comsomolul și școala” etc.

Un loc important ocupă în dicționar problemele reorganizării școlii sovietice. În legătură cu această temă cititorul va găsi materiale care înfățișează concret situația învățămîntului elementar, mediu, mediu de specialitate, profesional, superior etc. din U.R.S.S.

În ce privește teoria și istoria pedagogiei, dicționarul dă explicații largi legate de probleme ca „Obiectul și metodele de cercetare”, „Principalele etape de dezvoltare a pedagogiei”, „Dezvoltarea pedagogiei în Rusia”, „Formarea și dezvoltarea pedagogiei sovietice” etc.

Bine reprezentate în lucrare sînt problemele educației, cărora le sînt consacrate numeroase articole cum sînt „Educația”, „Educația fizică”, „Educația intelectuală”, „Concepția despre lume a elevilor”, „Educația morală”, „Educația comunistă”.

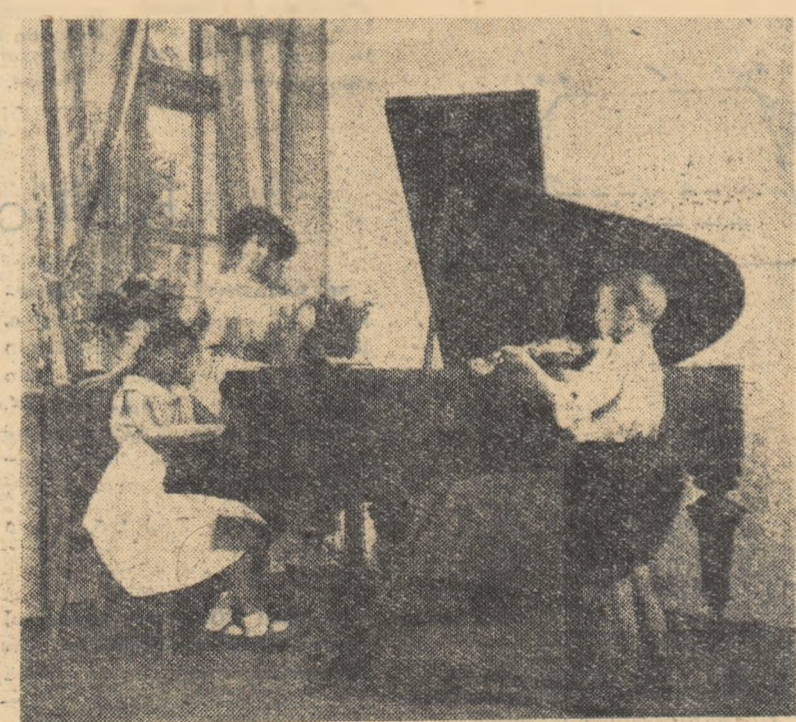
Instrucția, și anume latura sa metodică, este tratată într-un articol de sinteză intitulat „Didactica”, precum și într-o serie de articole pe probleme ca „Metodele de învățămînt”, „Intuiția”, „Metoda proiectelor” etc. Și în legătură cu metodică predării diferitelor obiecte de învățămînt se dau informații bogate. De pildă, informațiile de la articolul „Geografia

în școală” se referă atît la conținutul instrucției, la manuale, la materialele didactice folosite în lecții la acest obiect, cît și la activitățile în afara clasei și extrășcolare la metodele de predare etc.

Sînt, de asemenea, prezentate problemele psihologiei, fiziologiei și defectologiei. Articole ca „Psihicul”, „Psihologia”, „Funcțiile psihice”, „Dezvoltarea psihică”, „Psihologia copilului”, „Particularitățile anatomo-fiziologice ale copiilor”, „Activitatea nervoasă superioară” etc. oferă cadrelor didactice informații ample.

Această realizare a Editurii Academiei de Științe Pedagogice a R.S.F.S.R. este de un real folos celor ce lucrează pe tărîmul instrucției și educației tîneretului, precum și publicului mai larg pe care îl interesează noțiunile din domeniul pedagogiei.

I. S.

La Școala medie de muzică, care funcționează pentru copiii minerilor în orașul Velikie Mosti